

W dniach od 27 do 31 marca 2006 roku w Zakopanem (OW NBP "Bankowiec) odbędzie się XIV Szkoła Zimowa z zakresu metodologii hodowli bydła, pod patronatem Klubu Profesorskiego Hodowców Bydła i Koła PTZ w Krakowie oraz Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN.

Temat obrad: "Zastosowania osiągnięć nauk podstawowych w hodowli bydła mlecznego".
Informacji udziela prof. Jan Szarek,

AR w Krakowie, Katedra Hodowli Bydła, al. Mickiewicza 24/28, 30-059 Kraków;
tel. (012) 6624163, 6624090, fax. 6624162; e-mail: khb@ar.krakow.pl

Przypomnienie o obowiązku rejestracji producentów pasz

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi informuje i przypomina, że zgodnie z obowiązującymi przepisami Rozporządzenia nr 183/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającym wymagania dotyczące higieny pasz od dnia 1 stycznia 2006 r. powinny zostać zarejestrowane wszystkie podmioty działające na rynku pasz.

Prowadzenie działalności w roku 2006 i latach następnych w zakresie produkcji, przetwarzania, przechowywania, transportu lub dystrybucji pasz wymaga zgłoszenia do dnia 1 stycznia 2006 r. do powiatowego lekarza weterynarii, właściwego ze względu na miejsce jej prowadzenia.

Obowiązek zgłoszenia do powiatowego lekarza weterynarii dotyczy również rolników indywidualnych wytwarzających produkty, które mogą być wykorzystywane w żywieniu zwierząt, w tym między innymi producentów zbóż, okopowych, strączkowych i innych roślin, a także producentów mleka. Obowiązek rejestracji nie dotyczy jedynie tych producentów, którzy wyprodukowane przez siebie pasze zużywają wyłącznie do żywienia zwierząt, od których produkty wykorzystują we własnym gospodarstwie lub dostarczają wyprodukowane przez siebie pasze do innych gospodarstw, które zużyją je do żywienia takich zwierząt.

Konferencja „Nauka – produkcji zwierzęcej” w Berlinie

Anna Wolc, Tomasz Szwaczkowski

AR w Poznaniu

W dniach 21-22 września 2005 roku w Berlinie odbyła się konferencja Niemieckiego Stowarzyszenia Hodowców i Niemieckiego Towarzystwa Zootechnicznego. Na tych corocznych spotkaniach prezentowane są osiągnięcia naukowców z Niemiec i Austrii. Niemieckie Stowarzyszenie Hodowców – Deutschen Gesellschaft für Züchtungskunde z siedzibą w Bonn, zostało założone w 1905 roku, w celu umożliwienia ścisłej współpracy między hodowcami, naukowcami i lekarzami weterynarii w zakresie hodowli oraz utrzymania zwierząt gospodarskich i amatorskich, a także ich żywienia i rozrodu. Celem Stowarzyszenia jest wspieranie badań naukowych w różnych obszarach zootechniki, co odbywa się zwłaszcza poprzez:

- ♦ integrację środowiska naukowego wokół projektów podejmujących istotne kwestie oraz wydawanie certyfikatów, orzeczeń i rekomendacji;
- ♦ organizację konferencji naukowych i publikowanie prezentowanych tam wyników badań;
- ♦ sugerowanie, planowanie i wspieranie projektów badawczych;
- ♦ wspieranie rozwoju młodych naukowców.

Niemieckie Stowarzyszenie Hodowców jest członkiem Europejskiej Federacji Zootechnicznej (EAAP). Prezesem Stowarzyszenia jest dr Ernst J. Lode (burmistrz miasta Woldegk).

Organizacja ta jest wspierana finansowo przez Federalne Ministerstwo Ochrony Konsumentów, Żywności i Rolnictwa oraz przez odpowiednie ministerstwa poszczególnych landów.

Drugi z organizatorów – Niemieckie Towarzystwo Zootechniczne (Gesellschaft für Tierzuchtwissenschaft), założone w 1967 roku, jest organizacją mającą na celu rozwijanie badań naukowych z zakresu zootechniki oraz promowanie młodych naukowców z tej dziedziny. Do Towarzystwa mogą należeć profesorowie i doktorzy habilitowani zatrudnieni na uniwersytetach i w instytutach badawczych, podejmujących tematykę zootechniczną oraz, za zgodą zarządu, także inne osoby. Przewodniczącym jest prof. dr Henner Simianer (Uniwersytet Georga Augusta w Getyndze). Należy podkreślić, że Towarzystwo jest oficjalnym przedstawicielem niemieckiej zootechniki w organizacjach międzynarodowych.

Podczas konferencji przedstawiono 134 doniesienia, ich autorzy reprezentowali łącznie 65 ośrodków naukowych, w tym także z zagranicy – Austrii, Czech, Etiopii, Holandii, Izraela, Wielkiej Brytanii, Wietnamu oraz Polski. Większość referatów była wygłaszana przez doktorantów i młodych pracowników nauki. Równoległe trwały cztery sesje, dzięki doskonałej koordynacji istniała możliwość uczestniczenia w różnych sekcjach w czasie przeznaczonym na dyskusję.

Tematyka prezentowanych badań była bardzo szeroka, zarówno pod względem obszarów badawczych (genetyka molekularna, genetyka cech ilościowych, fizjologia itp.), jak i liczby analizowanych gatunków zwierząt – od modelowych (np. myszy), poprzez wszystkie gatunki zwierząt gospodarskich, po amatorskie i nieudomowione. Wiele miejsca poświęcono zagadnieniom związanym z poszukiwaniem genów determinujących cechy ilościowe (QTL) i zapadalność na choroby (warto podkreślić intensywnie prowadzone prace nad warunkowaniem genetycznym zachorowalności na BSE). Badania z tego zakresu wykonywane są głównie na uniwersytetach w Monachium, Stuttgarcie i Getyndze i dotyczy zarówno wstępnego wyznaczenia regionu chromosomowego (poprzez równomierne wysycenie genomu markerami i poszukiwanie sprzężenia między markerem a cechą), jak również charakterystyki molekularnej wybranych genów kandydujących.

W badaniach molekularnych coraz powszechniej wykorzystywana jest technika mikromacierzy. Stąd też pojawiały się doniesienia wskazujące na nowe wymagania wynikające z jej stosowania, zwłaszcza w aspekcie analizy statystycznej uzyskiwanych wyników. Są one przedmiotem prac na Uniwersytecie Fridricha Wilhelma w Bonn i w Instytucie Biologii Zwierząt Gospodarskich w Dummerdorfie.

Nową dynamicznie rozwijającą się dziedziną wiedzy stała się bioinformatyka. Techniki informatyczne pozwalają na analizę homologii sekwencji nukleotydowych, identyfikacji sekwencji kodujących, przewidywania drugorzędowej struktury białek *in silico*. Przeszukiwanie bibliotek sztucznych (BAC – Bacterial Artificial Chromosomes), za pomocą narzędzi dostępnych w internecie, zaprezentowali pracownicy Bawarskiego Krajowego Instytutu Rolniczego w Grub.

Wiek XXI jest okresem rozwoju nie tylko genomiki, ale także transkryptomiki, proteomiki i mebolomiki. Mimo, że znana jest sekwencja genomu człowieka i znacznych części genomów zwierząt domowych, w sposób naturalny kolejnymi etapami stała się analiza ekspresji genów, zwłaszcza tych tkanekowo specyficznych oraz próba zrozumienia szlaków metabolicznych, w które wchodzi powstałe na ich bazie białka. Prace z tego zakresu na selekcionowanych i transgenicznym liniach myszy prowadzone są w Uniwersytecie Ludwika Maximiliana w Monachium.

Większość cech użytkowych ma charakter ilościowy; przypomnijmy, zakłada się wówczas poligeniczny lub mieszany (poligeny plus gen główny) model dziedziczenia. Podczas konferencji prezentowane były liczne prace z zakresu genetyki cech ilościowych. Główny cel działań w tej dziedzinie to przede wszystkim pomoc hodowcom w genetycznym doskonaleniu populacji, a więc w zdefiniowaniu celów hodowla-

nych (np. próba opracowania programu hodowlanego dla bydła w Sudanie podjęta na Uniwersytecie Humboldta w Berlinie) i zaproponowanie modeli umożliwiających jak najdokładniejsze oszacowanie wartości hodowlanej. W ostatnich latach grupą modeli, o coraz szerszym zastosowaniu, są modele regresji losowej. Ich zastosowanie do analizy próbnych udójów kóz i owiec przedstawił zespół z Uniwersytetu Humboldta w Berlinie, natomiast aplikację do szacowania parametrów genetycznych masy ciała bydła zaprezentowano jako efekt współpracy Uniwersytetów w Halle i Pradze.

Na wydajność zwierząt, poza czynnikami genetycznymi, duży wpływ ma także środowisko. Stąd wiele grup badawczych podejmuje próbę oceny wpływu jego poszczególnych czynników na dobrostan zwierząt i parametry produkcyjne, w celu optymalizacji. Niektóre obory w Niemczech wprowadziły system Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli (HACCP – Hazard Analysis and Critical Control Points) w produkcji mleka. Efekty tego działania na parametry produkcyjne i zdrowotne stad przeanalizowali naukowcy z Uniwersytetu w Getyndze. Z istnienia interakcji genotyp–środowisko wynika tocząca się wśród naukowców spór: czy dla zwierząt przeznaczanych do hodowli w ramach rolnictwa ekologicznego powinna być prowadzona osobna ocena wartości hodowlanej. Kanwą do tej dyskusji stanowiły wyniki z ośrodków w Grub i Weihenstephan Bawarskiego Krajowego Instytutu Rolniczego.

Warto podkreślić, że prawie wszystkie referaty spotykały się z ożywioną i twórczą dyskusją. Dzięki temu coroczne spotkania tego typu dają nie tylko możliwość zaprezentowania dorobku całorocznej pracy, ale także stają się inspiracją do dalszych badań.

Odszedł prof. dr hab. Jerzy Kotliński

11 maja 2005 roku zmarł w wieku 85 lat prof. dr hab. Jerzy Kotliński, współorganizator nauki polskiej we Wrocławiu, człowiek wielkiego formatu i wychowawca wielu pokoleń studentów. Był człowiekiem wyjątkowo uzdolnionym, pracowitym i przedsiębiorczym, z duszą społecznika. Wiele Profesorowi zawdzięcza uczelnia wrocławska, którą odbudowywał w pierwszych latach po II wojnie światowej.

Jerzy Kotliński urodził się 29 marca 1921 roku w Piaskach na Lubelszczyźnie. Do szkoły powszechnej i gimnazjum im. Jana Sniadeckiego uczęszczał w Kielcach. Z domu rodzinnego wyniósł wychowanie patriotyczne, o czym świadczą jego zaangażowanie się w walkę o niepodległą ojczyznę. Najlepsze swoje młode lata poświęcił walce z oku-

pantem hitlerowskim. W 1939 roku został powołany do służby wojskowej w 4 pułku piechoty Legionów w Kielcach, skąd wyruszył na wojnę. Pod koniec września 1939 roku dostał się do niewoli sowieckiej w Kowlu, z której udało się Mu zbiec i wrócić w rodzinne strony. W początkowym okresie okupacji pracował fizycznie w kamieniołomach kieleckich „Kadzielnia”, a następnie jako robotnik rolny i leśny. W październiku 1940 roku został zaprzysiężony do działań w konspiracji, a od marca 1943 roku należał do oddziału partyzanckiego „Wybraniec”, dowodzonego przez Mariana Sołtysiaka pseudonim „Barabasz”, działającego w Górach Świętokrzyskich. W oddziale tym pełnił funkcje wojskowe: osobistego kancelisty i kronikarza, szefa kompanii, a następnie adiutanta dowódcy I batalionu dowodzonego przez Maksymiliana Lorenza pseudonim „Katarzyna”, a potem został dowódcą plutonu „Wilków”. Za całokształt działalności bojowej otrzymał Srebrny Krzyż Orderu Virtuti Militari nadany przez generała Leopolda Okulickiego, Krzyż Walecznych, Krzyż Kampanii Wrześniowej 1939 nadany przez MSW w Londynie i szereg innych odznaczeń.